

## ОСОБЛИВОСТІ ПОБУДОВИ МОДЕЛІ ДЕЦЕНТРАЛІЗОВАНОГО УПРАВЛІННЯ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

ДВНЗ «Український державний хіміко-технологічний університет», м. Дніпро

В даній науковій статті розглянуто концептуальну модель функціонування соціально-економічної системи, напрямки вдосконалення регіональної системи управління. Проаналізовано питання економічного циклу, глобального управління і політики стабілізації кругообігу в соціально-економічних системах. Досліджено централізовану модель управління, що ґрунтується на системі взаємопов'язаних балансів, які характеризують різні сфери відтворення національної економіки. Робляться висновки теоретичного дослідження на основі економіко-статистичної інформації досвіду Японії в контексті інтегрованих рахунків національної економіки.

**Ключові слова:** криза, децентралізація управління, соціально-економічні системи.

### *Постановка проблеми*

Сучасна ситуація, що склалася в економіці України, характеризується одним словом – криза! З іншого боку – це своєрідний «момент істини», який дає нам нагоду визначитися, який свій доробок ми, як наукова еліта економічної думки країни, можемо запропонувати народу, країні та владі у найближчий та більш віддаленій перспективі. Що стосується передумов, механізмів, запобігання та подолання криз, то причина криз криється в соціально-економічних суперечностях суспільного відтворення. Суперечності обумовлено не лише об'єктивними умовами відтворення, а й суб'єктивними чинниками.

Криза – це одна із форм розвитку економіки, в ході якої усуваються застарілі техніка і технологія, організація виробництва і праці, відкривається простір для зростання й утвердження нового. Водночас із подоланням віджитого неминуче виникає спад виробництва, зростає безробіття, знижуються доходи населення, що негативно позначається на умовах життя людей. Кризи складне суспільно-економічне явище, в якому поєднується матеріально-технологічна і соціально-економічна сторони. Вихід з кризи пов'язаний не лише з оновленням основного капіталу і переходом до нового технологічного укладу, але й з розвитком та вдосконаленням виробничих відносин. Отже, характерна риса стадіальної кризи і стадіального циклу полягає в тому, що вони пов'язані із становленням нової технологічної основи виробництва, з переходом до нової системи виробничих відносин, з фундаментальними змінами в економіці і суспільстві, у формах власності, становищі лю-

дини на виробництві та суспільстві.

Досвід економічної науки показує, що суперечність між виробництвом і споживанням є важливою формою прояву основної суперечності, але це не дозволяє трактувати її як самостійну причину економічної кризи. Друге трактування сучасної кризи полягає в тому, що вона визначається поєднанням малого та великого циклів. Головна мета кризи довгохвильна, зумовлена вичерпаністю інноваційної бази. Третє трактування сучасної кризи теж будується на поєднанні великого та малого циклів.

Сучасна криза, як це було доведено, є стадіальною. Такий підхід має пряме відношення і до характеристики кризи в Україні. Оскільки вона перебуває на індустріальній стадії, її основу становлять третій і четвертий технологічні уклади, притаманні даній епосі. Криза надвиробництва долається оновленням основного капіталу. Інакше кажучи, при виході з кризи, а тим більше після виходу, економічна політика держави має поєднувати високі індустріальні технології з інформаційно-комунікаційними постіндустріальної епохи.

Також, сьогодні одним із найважливіших напрямів удосконалення, в умовах кризи, регіональних систем управління, в майбутньому стане підвищення ролі і відповідальності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за соціально-економічний розвиток відповідної території. При тому, одним із викликів, що сьогодні гостро постав перед Україною, є власне реформування системи управління та передача значної частки повноважень на низовий рівень, що має в подальшому більш

повно розкрити потенціал такого суспільства, розкрити ініціативу, зробити систему більш функціональною та заснованою на довірі між її учасниками.

Відомі принципи пропорційності і субсидійності – розподіл влади і наближення її до громади – мають бути впроваджені в практику соціально-економічного управління і в Україні. Мова йде не лише про управління територіями й окремими громадами, але й перш за все необхідна децентралізація економічної влади шляхом розвитку інституційної структури економіки, що має адекватно відповідати на внутрішні і зовнішні виклики, мінімізувати політичні, соціальні і економічні ризики відтворення, зробити зрозумілими і керованими процеси відтворення, на основі консенсусу вирішувати питання довіри та перспективного розвитку всієї спільноти.

На наш погляд, має місце проблема, яка потребує рішення. Концепція децентралізованого управління складними соціально-економічними системами перебуває на етапі становлення. Тому доцільно розглянути концептуальну модель функціонування соціально-економічної системи (наприклад, національної або регіональної економіки), де функції агентів визначені та розділені поміж ними.

#### ***Останні наукові публікації за темою дослідження***

Регульована ринкова економіка, особливо в умовах процесів глобалізації, за своєю сутністю є прикладом децентралізованого управління, де кожен агент економіки, на різних рівнях, вільний обирати напрями діяльності, керуючись умовами функціонування ринку в рамках глобальної економіки та власними інтересами.

Питанням аналізу функціонування різних економічних систем, зокрема децентралізованого планування й регулювання в умовах приватного ринкового господарства, присвячена робота німецьких фахівців А. Шюллера, Х.Б. Крюссельберга [1]. Ордолібералізм – як концепція суспільного і господарського порядку, що ґрунтується на приватній ринковій економіці – знайшов своє втілення в німецькій економічній моделі, теоретичні основи якої були закладені в дослідженнях В. Ойкена [2,3], і які й сьогодні залишаються актуальними для формування економічної політики мислення категоріями порядків. Питання побудови спільної держави, зокрема перепису сильних структур в країні, що розвиваються, присвячена робота американського вченого Ф. Фукуями [4].

Також важливим дослідженнями необхідно визнати роботи М. Портера, Х. Такеути, М. Сакакибара [5], Л. Бальцеровича [6], Д. МакКлейна [7].

Серед вітчизняних досліджень слід визнати роботи О.В. Довгальової [8], В.В. Кулика [9,10], О.Б. Коротич [11], В.О. Кравченко [12], К.В. Лур'є [13].

Сучасна література з ринкової економіки, в тому числі регіональної економіки, охоплює опис функціонування мікро-, мезо-, і макроекономічних систем, й в основному присвячена питанням аналізу і вибору раціональних рішень щодо їх розвитку. При тому, відтворення регіональних та національних соціально-економічних систем – сукупності їх різномірних спільнот – характеризується, як правило, авторами кругообігом і їх доходів, зокрема відтворенням національного доходу [14]. Моделі мезо- і макроекономічного управління в Японії, зокрема національні рахунки, цілісно описував множинні процеси відтворення економічної системи орієнтуючись на сталість відтворення [15], а математичні моделі процесів відтворення й сьогодні мають практичне значення, залишаючись актуальними і змістовими для постановки й управління складними економічними системами як регіонального, так і національного рівнів [16].

Метою даного дослідження є побудова концептуальної моделі децентралізованого управління, виходячи із положень концепції національного рахівництва та розподілу функцій між суб'єктами ринкової економіки, в тому числі на регіональному рівні.

#### ***Виклад основного матеріалу***

Розбудова економічної моделі держави потребує змін механізму управління у відповідності до трансформації структури продуктивних сил та виробничих відносин. На сучасному етапі відбувається поступова трансформація суспільних відносин та поглинання прояву рис після індустріального суспільства у всіх сферах господарських відносин. Актуальним питанням визначення пріоритетів регуляторної політики розвитку регіону є вивчення сучасних особливостей розміщення виробничих сил, зокрема, концентрації виробничо-економічних чинників та трансформації впливу географічного чинника в ефекти концентрації ресурсів та продуктивних сил. Дослідження сучасного стану процесів концентрації економічних чинників у міських комплексах а також результативності їх взаємодії являє собою істину передумови забезпечення економічного розвитку.

В умовах процесу децентралізації, проблематика визначення пріоритетів регіонального розвитку постає в особливому ракурсі. Більшість дослідників економічного розвитку регіонів визначає останній як сукупність заходів спрямованих на покращення певних процесів у регіоні. При цьому апіорі визначеним вважається рівень реалізації+рівень адміністрації управління регі-

онів та їх підрозділів на місцях. Проте дослідження рівня концентрації та рівномірності розподілу ресурсів у самому регіоні визначає необхідність уточнення окремих аспектів організації регулювання регіонального розвитку.

Завдання вибору ефективного шляху майбутнього розвитку відповідно до орієнтирів, вироблених цивілізованими і демократичним суспільством в повному обсязі стоїть перед Україною. Довгі роки специфічні проблеми, характерні для нашої держави, не вирішувалися, перешкоджаючи активним діям подолання кризи і впровадження ефективних методів сприяння соціально-економічному розвитку країни. Можливість вирішити багато проблем очевидна при переході до практичного впровадження повних організаційно-економічних технологій, в тому числі, у рамках процесів децентралізації. Також, формування деяких інститутів та прийняття багатьох рішень знаходяться у сфері відповідальності місцевих влад. Ефективність роботи місцевих органів влади, управління інфраструктурою, взаємовідносини між владою та бізнесом мають регіональні особливості. Тому дослідження їх впливу на структурні трансформації є необхідними саме у сучасний період.

Одна із головних функцій держави в умовах ринкового господарства полягає у регулюванні кон'юнктури шляхом підтримки сукупного попиту. Стійкість кон'юнктурного циклу в свою чергу є наслідком проводжуваної політики стабілізації, що має бути спрямована на досягнення загальногосподарської рівноваги і таким чином створення умов для стабільності і реально-го зросту ВВП [17].

Як вказано в роботі В.В. Кулика, для країн молодшої демократії політика стабілізації тісно пов'язана із питанням децентралізації влади – перерозподілу функцій (влади) і відповідальності – таким чином створення сприятливих умов для відтворення на якісно новому рівні [10]. Це стосується як і політичної, так і економічної системи, де процеси відтворення інституційної структури, наданої основними агентами економіки (підприємств, інфраструктурні елементи – банки, страхові компанії, домогосподарства та ін.) та підтримка їх внутрішньої збалансованості набувають надзвичайно важливого значення для забезпечення рівноваги всієї системи та її життєздатності.

Децентралізація безпосередньо пов'язана із переходом від ієрархічних організаційних структур до горизонтальних, де свобода дій та система спільних цінностей в організації несе менше ризиків навіть при відсутності формального контролю і структури симулювання. [4]. Як вказує Ф. Фукуяма, «сьогодні децентралізація частіше асоціюється із більш високим рівнем народної

участі і контролю, і тому, с такими позитивними цінностями як демократія, і тому вона бажана ціля сама по собі» [4].

Також у своїй роботі Ф. Фукуяма визначає основні вимоги щодо функціонування складних організацій, наголошуючи на принципах розподілу влади:

- всередині кожної складної структури – і в сучасних суспільствах в цілому – влада за необхідністю розподіляється за своїми функціями;

- Розділення праці та розподіл співробітників згідно функціям впливає гп основі цілі організації;

- Розділення праці може бути проведено згідно мети, процесу, клієнтської групи і географічного регіону;

- Дерево цілей формується залежно від субординації функцій та ін. [4]

З точки зору Дж. Робінсона, для моделювання складних соціально-економічних систем і відповідних їм процесів, застосовуються казуальні програми (casual diagram), що графічно описують взаємозв'язки між елементами системи і дозволяють перейти до опису відтворення систем за допомогою системи пов'язаних балансів [18]. На наш погляд, цей підхід застосовується для моделювання відтворювальних процесів множини видів діяльності рамках моделі «витрати-випуск». Як правило, це стосується виробничих видів діяльності, які в складних і стабільних системах записуються у форми матриці великі розмірності і блочної структури, як наприклад, в таблиці «витрати-випуск» і де агрегація економіко-статистичних даних суттєво не впливає на змістовність і адекватність опису процесів відтворення, тобто не спрямовує суть відтворювальних процесів.

В умовах нестабільності і невизначеності – при описі функціонування будь-яких систем, на наш погляд, слід орієнтуватися на аналіз і підтримку базово-незалежних видів діяльності, які притаманні певним агентам економіки і які описують власне їх відтворення і відтворення всієї системи, і які найменш піддаються змінваності.

Петер фон ван Ліппе виділяє трьох агентів економіки – підприємства, домогосподарства і банки – для яких відповідно притаманні такі види діяльності і процеси як виробництво і утворення доходу, розподіл доходу і його використання й утворення капіталу [17].

В рамках такої спрощеної соціально-економічної системи й розглядається питання економічного циклу, глобального управління і політики стабілізації кругообігу в соціально-економічних системах формування кінцевого продукту із використанням обґрунтованих оцінювань на основі відповідних балансів економічних моде-

лей кругообігу у формі графоаналітичних зв'язків, системи бухгалтерських рахунків, системи рівнянь, матриці соціальних рахунків [17].

Наведена схема відповідає принципам субсидіарності і пропорційності у процесах відтворення складних соціально-економічних утворень [19]. І із власного наукового досвіду можемо запевнити, що вона якнайкраще підходить для пояснення багатьох теоретико-методологічних проблем відтворення як підприємств так і національної (або регіональної) економіки в цілому. Наприклад, як вказано в дослідженні В.В. Кулика, національну економіку завжди слід розглядати через призму трьох існуючих балансів-методів обрахунку ВВП, що відповідають певним етапам її відтворення, – які задля реального економічного зростання мають бути взаємоузгодженими поміж собою і відповідати вимогам підтримки доцільних макроекономічних пропорцій.

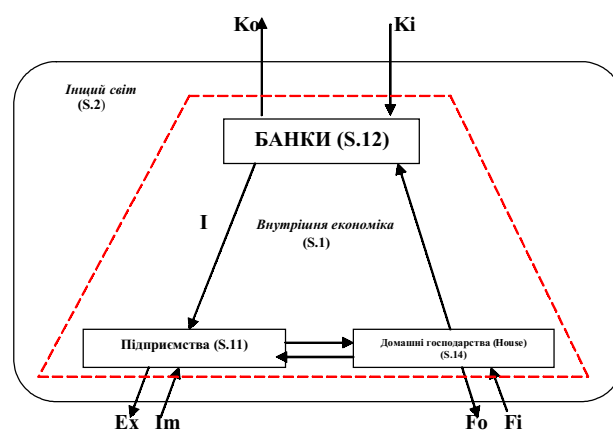
В розглядуваній найпростішій моделі [17] сектор загального державного управління відсутній, хоч він відіграє головну функцію у регулюванні процесів відтворення такої спільноти не лише через податкову, тарифну, соціальну, грошово-кредитну та ін. політики, але й стимулювання і сприяння самодостатності агентів економіки, в т.ч. через підтримку макроекономічних пропорцій, збалансованість притаманних їм доходів та ін. В цій моделі функції державного сектора – регулювання процесів відтворення – схожа із функцією домашніх господарств, які по суті і є кінцевими вигодоодержувачами, тобто у раціональному розподілі отриманих доходів спільноти із метою підтримки стабільності пропорційності і зростаючого обсягу вироблених кінцевих товарів при якісному підвищенні ефективності використовуваного капіталу і зростаючій продуктивності праці. Цей підхід відповідає й тез. Л. Бальцеровича «Назустріч обмеженій державі», де функції держави (наприклад у Польщі) значною мірою замішаються самосвідомими і самоорганізованими громадянами і тому відповідальним суспільством [6].

В даній роботі пропонується доповнити найпростішу модель процесів відтворення, роз-

глянутої у роботах П. фон дер Ліппе, В.В. Кулика [17,10] зовнішньоекономічним сектором (табл. 1), в рамках якого визначаються різні аспекти зовнішньоекономічної діяльності такої спільноти і яка дзеркально відображає систему відтворюваних доходів внутрішньої економіки (рисунок).

В цій моделі центральним суб'єктом господарювання є громадяни, представлені домогосподарствами, які є кінцевими власниками і підприємств, і банків, і які природно зацікавлені у ефективності їх роботи, і які відповідально діють, підтримуючи виробничий сектор (підприємства) і кредитно-фінансову стабільність (банки).

Збалансованість такої системи визначається також майбутньою підтримкою збалансованості ВВП як сукупності вироблених кінцевих товарів і як сукупності отриманих при цьому доходів (табл. 1 і 2).



Економічний кругообіг: агенти економіки, їх функції, потоки, доходи

На рисунку глобальні сектори: Внутрішня економіка (S.1) й Інший світ (S.2).

Сектори внутрішньої економіки: підприємства (S.11), домогосподарства (S.14), банки (S.12). Потоки товарів і послуг-споживання (с), експорт (Ex), імпорт (Im), потоки доходів – вироблений ВВП (Y), заощадження (S), отри-

Таблиця 1

Агент економіки: його код, притаманні йому процеси і доходи в концепції СНР

| Агент економіки  | Код  | Притаманний процес (функція)        | Доходи   |
|------------------|------|-------------------------------------|--|
| Підприємства     | S.11 | Виробництво і утворення доходу      | ВВП, ВДВ, валові прибутки  |
| Домогосподарства | S.14 | Розподіл доходу і його використання | ВВП, оплата праці, валові прибутки, змішані доходи   |
| Банки            | S.12 | Утворення капіталу                  | Валові прибутки, чисте кредитування (+)<br>чисте запозичення (-)                           |
| Зовнішній сектор | S.2  | Зовнішньоекономічна діяльність      | Чисте кредитування (+)<br>чисте запозичення (-), чистий експорт, чиста оплата праці та ін. |

Принципова схема матриці соціальних рахунків (МСС)

|               |                      | Вхідний потік |                      |       |            |
|---------------|----------------------|---------------|----------------------|-------|------------|
|               |                      | Підприємства  | Домашні господарства | Банки | Інший світ |
| Вхідний потік | Підприємства         | –             | Y                    | –     | Im         |
|               | Домашні господарства | C             | –                    | S     | Fo         |
|               | Банки                | I             | –                    | –     | Ko         |
|               | Інший світ           | Ex            | Fi                   | Ki    |            |

мані домогосподарством доходи із-за кордону (Fi), придбані домогосподарствами ресурси за кордоном (Fo) і потоки капіталів-інвестиції (I), отримані банками трансферти капіталів із-за кордону (Ki), виплачені банками трансферти капіталів за кордон (Ko).

Чотири види діяльності, що притаманні всім суб'єктам економіки – від домогосподарства й підприємства до національної економіки:

– виробництво товарів і послуг для кінцевих споживачів і утворення доходу;

– отримання доходу кінцевими споживачами та розподіл його на частки поточного і майбутнього споживання (відповідно – споживання та заощадження);

– на основі заощаджень формування капіталу та його використання для довготривалої підтримки життєздатності суб'єкту господарювання;

– зовнішньоекономічна діяльність, що проявляється у взаємодії даної соціально-економічної системи (суб'єкту господарювання) із оточуючим середовищем через систему потоків (товарів і послуг, розподільчих фінансових операцій, капіталів) і утворюваних при цьому доходів.

Наведені види діяльності тісно пов'язані між собою і можуть бути надані системою балансів відтворення у формі графа (рисунок) і у формі матриці соціальних рахунків – МСС. (табл. 2)

Кожен агрегат наведеної МСС є потоком (товарів, послуг, розподільчих операцій, капіталів, доходів) і тому її ще називають матрицею фінансових потоків. Кожен агент наведеної МСС (табл. 2) наданий його бюджетом, які разом утворюють систему балансів національної еконо-

міки або національний бюджет. Збалансованість національного бюджету (системи балансів національної економіки, зокрема ВВП та ін.) вкрай важлива для стабільності як кожного окремого агента економіки так і системи в цілому, яка переслідує спільну мету – підтримки рівноваги і забезпечення реального економічного зростання. І навпаки, відсутність взаємної погодженості бюджетів не дозволить використовувати потенціал системи, призводитиме до системних втрат і спаду обсягів кінцевого продукту. Дисбаланси – в економічному і політичному сенсі – можна розглядати як коаліційну гру з антагоністичними інтересами, що призводить до послідовності некерованих втрат, «Тому використання матриці соціальних рахунків – своєрідного нехваткоміра» [2] – в цілеспрямованому управлінні соціально-економічною системою стає вкрай необхідними для планомірного і безпечного розвитку всього суспільства.

В рамках наведеної матриці ВВП може бути поданий як :

– система кінцевих витрат підприємства:

$$Y=C+I+Ex-Im;$$

– сукупність доходів домогосподарств:

$$Y=C+S+Fo-Fi.$$

При тому, матриця соціальних рахунків може бути дезагрегована. Як показано у роботі В.В. Кулика [10], система інтегрованих рахунків, наприклад, в Японії описує потоки (табл. 3), а також може бути подана у формі дезагрегованого варіанту ММС.

На наш погляд, в Японській моделі регулювання економікою можна побачити риси

Процес, функція й відповідні їм рахунки (наприклад, Японської моделі)

| Процес, функція                     | Рахунки, потоки  |
|-------------------------------------|--|
| Виробництво і утворення доходу      | Рахунок ВВП за виробничим методом кінцевих витрат /Gross Domestic Product account (Production and Expenditure Approach)/ |
| Розподіл доходу і його використання | Рахунок національного наявного доходу та його використання /National Disposable Income and its use Account/              |
| Утворення капіталу                  | Фінансові рахунки утворення капіталу /Capital finance accounts/  |
| Зовнішньоекономічна діяльність      | Рахунки іншого світу /Rest of the world accounts/  |

цілеспрямованого управління, на які вказував класик неолібералізму В. Ойкен, а саме [3]:

– «нестабільність породжується не містичним капіталізмом, а деградацією мислення категоріями порядку»;

– «економічна політика визначається не стільки дійсністю, скільки скоріше уявленням про цю дійсність в головах людей»;

– «людство організовується і організоване суспільство рухається вперед відповідно закону розвитку. Це нам слід описувати...»;

– «будь-яке жажіття ...людина подолає, як тільки визнає, надати йому форму і перетворити в реальній об'єкт»;

– Створювати співвідношення умов або економічні порядки, які не приводять в дію небажані рокові тематичні, економічні, політичні, – це і є центральна задача економічної політики.

Сьогодні маючи сучасні інформаційні системи, стандартні моделі відтворення економіки у формі різних МСС, відкритість статистики і її уніфікованість та ін., стає можливим вивчати особливості розвитку розвинутих країн, досліджувати концептуальні проблеми відтворення та запозичувати їх позитивний досвід регулювання. Адже успішне реформування і полягає в зміні парадигми управління, де роль державного управління якісно трансформується – «Парадигма Бальцеровича», даючи можливість безперешкодному розвитку суспільства та повної реалізації закладеного в цьому, і набутого пізніше соціально-економічного потенціалу.

На жаль, саме сучасний економічний спад в Україні спричинений існуючими дисбалансами відповідно структурними проблемами відтворення ВВП й інших доходів. Прикро, що й серед фахівців сьогодні немає достатнього розуміння цієї критичної проблеми. Крім того, взаємопоборювання еліт ускладнює проведення єдиної політики соціально-економічних перетворень і не сприяє формуванню запиту на використання подібних інструментів в макроекономічному управлінні (або мезоекономічному управлінні).

**Висновки та перспективи подальших досліджень**

Децентралізована модель управління ґрунтується на системі взаємопов'язаних балансів, які характеризують різні сфери відтворення національної економіки. В дослідженні розглянуто модель децентралізованого управління – від навчальної три секторної моделі до реальної чотири секторної моделі економіки (є пропозиція – використовувати досвід японської моделі).

На основі економіко-статистичної інформації – а саме, досвіду Японії в контексті інтегрованих рахунків національної економіки – по-

будовано один із варіантів матриці соціальних рахунків – МСС (моделі загальноекономічної рівноваги), в рамках якої розглядаються процеси відтворення національної економіки і її зовнішньоекономічні зв'язки.

Також важливо розглянути різні аспекти відтворення ВВП (на прикладі досвіду розвинутих країн), що є необхідною умовою для якісного оцінювання економічної політики держави та її регіонів та трендів розвитку економіки в цілому.

Автори згодні з результатами досліджень авторів робіт, а саме В.В. Кулика, О.Б. Коротич, В.О. Кравченко, О.В. Довгольової, які забезпечують підходи до розширеного відтворення національної економіки України, в умовах економічної кризи, як соціально-економічної системи, які в тому ж потребують підтримки стійкості її складових елементів (інституційних секторів), що характеризують умови рівноваги, і водночас є основою для економічного зростання.

В цілях успішного дослідження важливої проблеми – формування ідеології, методології і моделі децентралізованого управління (як моделі реальної економіки) важливо вивчення процесів відтворення економіки на прикладі моделі реальної децентралізованої Японії (в рамках матриці соціальних рахунків), яка дозволяє ознайомитись із особливостями рефлексивного макроекономічного регулювання та вказує осмислення шлях розвитку, які слід дотримуватись і в Україні.

## СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. *Анализ экономических систем: основные понятия теории хозяйственного порядка и политической экономики / под ред. А. Шюллера и Х.Г. Крюссельберга: пер. с нем.* – М.: ЗАО «изд-во экономика», 2006. – 338 с.
2. *Ойкен В.* Основные принципы экономической политики: пер. с нем. – М.: «Прогресс», 1996. – 351 с.
3. *Ойкен В.* Основы национальной экономики: пер. с нем. – М.: Экономика, 1996. – 351 с.
4. *Фукуяма Ф.* Сильное государство: Управление и мировой порядок в XXI веке: пер. с англ. – М.: Аст: Аст Москва: Хранитель, 2006. – 220 с.
5. *Портер М., Такеучи Х., Сакакибара М.* Японская экономическая модель: Может ли Япония конкурировать?: пер. с англ. – М.: Альпина бизнес букс, 2005. – 262 с.
6. *Бальцерович Л.* Навстречу ограниченному государству: пер. с англ. – М.: Новое издательство, 2007. – 92 с.
7. *Мак-Клейн Д.* Япония. От сегуната Токубавы – в XXI век / Д. Мак-Клейн: пер. с англ. / Е.А. Красулиной. – М.: АСП: Астрель, 2006. – 895 с.
8. *Довгольова О.В.* Напрямки удосконалення регіональних та місцевих систем управління: в кол. мон-фії «Май-

бутне України: стратегія поступу» / ІЕП НАН України. – Донецьк: вид-во «Юго-Восток», 2008. – 304 с.

9. Кулик В.В. Економіка Німеччини як «точний образ сучасної економіки: кол. мон-фії «Прикладные аспекты моделирования социально-экономических систем» / под. ред. В.С. Пономаренко, Т.С. Клебановой-Бердянск. – Бердянск: изд. Ткачук, 2015. – 512 с.

10. Кулик В.В. Модель децентралізованого управління: від простої навчальної моделі до моделі реальної економіки: в кол. мон-фії «Моделирование поведения хозяйственных субъектов в условиях изменяющейся рыночной среды» / под ред. В.С. Пономаренко, Т.С. Клебановой. – Бердянск: изд. Ткачук, 2016. – 392 с.

11. Коротич О.Б. Державне управління регіональним розвитком України: монографія – Харків: вид-во ХарНІ НАДУ «Магістр», 2006. – 220 с.

12. Кравченко В.О. Удосконалення регіонального устрою України в контексті розвитку Європейської інтеграції: в кол. мон-фії «Майбутнє України: стратегія поступу» / ІЕП НАН України. – Донецьк: вид-во «Юго-Восток», 2008. – 304 с.

13. Лур'є К.В. Децентралізація: економіко-правова основа реформ в Україні // Прометей: Рег. зб. наук. праць з економіки. – 2016. – Вип. 1(47). – С.62-66.

14. *Wirtschaftsstatistik* / prof. Dr. Peter von der Lippe Licius&Lucius Verlag,Stuttgart, 1996. – 514 s.

15. *National Accounts Statistics: Main Aggregates and Detailed Tables.* – 2014. – Part III. – U.N.,N.Y. 2015. – P.215-243

16. *Jin Kichi and Yasufuke Murakami.* Turnpike optimality in input-output systems: theory and application for planning. – North-Holland, 1979. – 160 p.

17. *Фон дер Лунне П.* Экономическая статистика: Статистические очерки. – Т.1./Европейского центра повышения овелефикация-Штутгарт. Иена: ФСЦ Германии, 1995. – 629 с.

18. *Robinson I., Meadows D.* The Electronic Oracle. Computer models and social Decisions. – John Wileys&Sons, 1985. – 445 с.

19. *Принцип* пропорційності, субсидіарності. – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://n-europe.eu>

Надійшла до редакції 18.10.2016

Рецензент: д.е.н., проф. В.І. Дубницький

## ОСОБЕННОСТИ ПОСТРОЕНИЯ МОДЕЛИ ДЕЦЕНТРАЛИЗОВАННОГО УПРАВЛЕНИЯ НА РЕГИОНАЛЬНОМ УРОВНЕ

Лурье К.В.

*В данной научной статье рассмотрено концептуальную модель функционирования социально-экономической системы, направления совершенствования региональной системы управления. Проанализированы вопросы экономического цикла, глобального управления и политики стабилизации круговорота в социально-экономических системах. Исследовано централизованную модель управления, основанную на системе взаимосвязанных балансов, характеризующую различные сферы воспроизводства национальной экономики. Делаются выводы теоретического исследования на основе экономико-статистической информации опыта Японии в контексте интегрированных счетов национальной экономики.*

**Ключевые слова.** Кризис, децентрализация управления, социально-экономические системы.

## FEATURES OF CONSTRUCTING A MODEL OF DECENTRALIZED MANAGEMENT AT THE REGIONAL LEVEL

Lurie K.V.

*In this scientific article the conceptual model of socio-economic systems, ways of improving regional system. Analyzed the question of the economic cycle, global governance and policy cycle of stabilization in the socio-economic systems. Investigated centralized management model, based on a system of interrelated balances that characterize the different areas of reproduction of the national economy. Conclusions theoretical research based on economic and statistical information experience of Japan in the context of integrated accounts of the national economy.*

**Keywords:** Crisis management, decentralization, social and economic systems.